Regie gewenst

Initiatief en coördinatie gewenst om kennisontwikkeling over sportevenementen te stimuleren

Uitgevoerd door OGV Sportadvies

In opdracht van
de Nederlandse Sportraad

Den Haag

Juni 2018

Inhoudsopgave

Opzet onderzoek 3
Samenvatting 4
1. Bevindingen 7
2. Aanbevelingen 14

Bijlagen
1. Lijst met geïnterviewden 19
2. WESP 20
3. Modelaanpak Evenementen 21

Opzet onderzoek

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) heeft geconstateerd dat de kennisontwikkeling en -deling rond grote sportevenementen verregaand kunnen worden verbeterd. Letterlijk staat er: "*Kennisontwikkeling, kennisdeling en samenwerking bij grote sportevenementen verdienen een impuls.*"[1] Aan OGV Sportadvies is gevraagd om in kaart te brengen op welke wijze(n) aan de kennisontwikkeling en -deling een impuls kan worden gegeven.

De vragen waren als volgt:
1. Hoe kan de kennisontwikkeling over grote sportevenementen worden verbeterd?
2. Hoe kan de kennisdeling en —uitwisseling over grote sportevenementen worden versterkt?
3. Hoe kan de kennisoverdracht worden verbeterd?
4. Hoe kan daarbij worden geprofiteerd van de kennis op aanpalende terreinen/in aanpalende sectoren (cultuur, recreatie, entertainment, etc.)? Welken lectoraten, hbo- en mbo-opleidingen, die niet direct sportgerelateerd zijn hebben een link met sportevenementen?

De vragen zijn beantwoord op basis van deskresearch en interviews[2]. De geïnterviewden zijn geselecteerd door de NLsportraad op basis van enerzijds hun kennis over sportevenementen en anderzijds het belang dat zij vertegenwoordigen in de kennisketen. Ook heeft er op 27 maart 2018 een gesprek plaatsgevonden met de Wetenschapscommissie[3] van de NLsportraad. Het rapport gaat niet specifiek in op de inhoud van de kennisontwikkeling.

[1] Nederlandse Sportraad, *Nederland op de kaart, Analyse van 25 grote sportevenementen in Nederland*, van 9 mei 2017.

[2] Een lijst met geïnterviewde personen is als bijlage 1 bijgevoegd.

[3] https://www.nederlandse-sportraad.nl/de-raad/commissies/de-wetenschapscommissie.

Samenvatting

Opzet onderzoek

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) heeft geconstateerd dat de kennisontwikkeling en -deling rond grote sportevenementen verregaand kunnen worden verbeterd. Aan OGV Sportadvies is gevraagd om antwoord te geven op de volgende vragen:

1. Hoe kan de kennisontwikkeling over grote sportevenementen worden verbeterd?
2. Hoe kan de kennisdeling en —uitwisseling over grote sportevenementen worden versterkt?
3. Hoe kan de kennisoverdracht worden verbeterd?
4. Hoe kan daarbij worden geprofiteerd van de kennis op aanpalende terreinen/in aanpalende sectoren (cultuur, recreatie, entertainment, etc.)? Welken lectoraten, hbo- en mbo-opleidingen, die niet direct sportgerelateerd zijn hebben een link met sportevenementen?

De vragen zijn beantwoord op basis van deskresearch en interviews.

Bevindingen en aanbevelingen

Geconstateerd kan worden dat de conclusie van het rapport *De kern plus een link. Naar een sportevenementeninformatiesysteem (SEIS)*[4] nog steeds actueel is. Die conclusie luidt dat de kennisverzameling en -ontwikkeling rondom sportevenementen geen gelijke tred hebben gehouden met het toenemende maatschappelijke en politieke belang dat aan dit beleidsthema wordt toegekend. Geadviseerd wordt om vooral te investeren in reeds bestaande kennisuitwisseling, het opzetten van een monitor en verdiepend onderzoek. In het tweede brancherapport Sport over sportevenementen[5] was gepleit voor een verbetering van de methoden om de sociale aspecten van sportevenementen te meten en daar een (financiële) waarde aan toe te kennen. Daarnaast dient de methodiek van de maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) te worden verbeterd. De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) constateerde ook dat "*Kennisontwikkeling, kennisdeling en samenwerking bij grote sportevenementen"* een impuls verdienen.[6]

Verbeteren van kennisontwikkeling over grote sportevenementen

De belangrijkste conclusie die kan worden getrokken is dat de spelers in de wereld van de kennisontwikkeling op het gebied van sportevenementen regie en initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) verwachten. Dat heeft een aantal redenen. VWS heeft het algemeen belang voor ogen, kan sturen in de werkprogramma's van het Mulier Instituut en het Kenniscentrum Sport en beschikt over de financiële middelen om een aantal noodzakelijke investeringen in de kennisontwikkeling te doen. Hierdoor is VWS ook in staat om de organisatie van de kennisontwikkeling en -ontsluiting vorm te geven. Om de kennisontwikkeling een impuls te geven komen drie punten naar voren; het ontwikkelen van de methodologie, de omgang met data en het beleggen van functies in de kennisketen.

---

[4] Koen Breedveld en Paul Hover, *De kern plus een link. Naar een sportevenementeninformatiesysteem (SEIS),* Mulier Instituut, Utrecht, september 2016.

[5] Paul Hover, Jerzy Straatmeijer en Koen Breedveld (red.), *Sportevenementen in Nederland, Over sportevenementen en hun maatschappelijke betekenis*, Mulier Instituut, Utrecht, 2014.

[6] Nederlandse Sportraad, *Nederland op de kaart, Analyse van 25 grote sportevenementen in Nederland*, van 9 mei 2017.

Methodologie
Vanwege gebrek aan menskracht en financiële middelen ligt de methodologische ontwikkeling stil. Alleen de richtlijn om economische impact te meten is door de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) relatief goed ontwikkeld omdat daar de meeste vraag naar is. De manieren om sociale impact te meten zijn nog onvoldoende ontwikkeld. Ook het ontwikkelen van methoden om een MKBA uit te laten voeren is aan verbetering toe. VWS wordt geadviseerd een opdracht te verstrekken om een instrument te laten ontwikkelen om de impact, in de breedste zin des woords, van sportevenementen te meten. Dit instrument dient breed gebruikt te worden, zodat gestandaardiseerde gegevensverzameling plaats kan blijven vinden. Dat is waardevol voor secundaire analyses. Verder verdient het aanbeveling om bij de ontwikkeling rekening te houden met basisvragen, modules en maatwerk. De basisvragen en de modules zijn dan onderling vergelijkbaar.

Data
Data van WESP-studies worden niet op een centrale plaats opgeslagen en niet nader onderzocht. Dit is wel wenselijk omdat er interessante studie naar kan worden gedaan. Er is een zoektocht nodig om databestanden te achterhalen en die bij de rechtmatige eigenaar te bezorgen. Daarnaast worden de subsidiebegrotingen en -verantwoordingen die bij VWS worden ingediend interessant geacht. Data dienen op een centrale locatie te worden verzameld. Geadviseerd wordt om dit bij DANS te doen. Om dit te organiseren dienen juridische obstakels omtrent eigendom en gebruik te worden weggenomen. Het is wenselijk dat opdrachtgevers van (gestandaardiseerd) onderzoek naar sportevenementen de eis tot aanlevering bij DANS opnemen in de opdrachtverstrekking. Op die manier wordt een stevige databank opgebouwd. Zowel data uit het verleden als toekomstig te verzamelen data dienen bij DANS te worden aangeleverd. VWS wordt geadviseerd om in het werkprogramma van het Kenniscentrum Sport ruimte te creëren om bestaande en toekomstige databestanden, die interessant zijn voor secundaire analyse, aan te leveren bij DANS en het gebruik ervan te stimuleren.

Beleggen van functies
Volgens het *De kern plus een link* zijn “belangrijke taken als dataverzameling en monitoring, methodische innovatie en kwaliteitsbewaking, alsmede kennisverspreiding, niet belegd bij relevante organisaties en worden er nauwelijks middelen voor vrij gemaakt”. Aan VWS wordt geadviseerd om bestaande kennisstructuren te clusteren en samen te brengen op een plaats waar de mogelijkheid bestaat om deze kennis verder te ontwikkelen. Een lectoraat en/of kenniskring biedt hiervoor de beste mogelijkheden vanwege de betrokkenheid van een groot aantal praktijkpartijen (gemeenten, provincies, sportbonden, NOC*NSF, organisatoren), de grote vertegenwoordiging van onderzoekers aan hbo-instellingen binnen de WESP en de veelal praktisch toepasbare inzichten die worden ontwikkeld. Binnen een lectoraat kan ook de methodologische ontwikkeling vorm worden gegeven. VWS wordt geadviseerd het voortouw te nemen om de gesprekken tussen de genoemde praktijkpartijen en de overige betrokken instellingen (universiteiten, hbo-instellingen, Kenniscentrum Sport, Mulier Instituut, etc.) vorm te geven en de totstandkoming van een lectoraat en/of kenniskring eventueel financieel te ondersteunen.

Versterken van kennisdeling en -uitwisseling over grote sportevenementen
De kennisdeling wordt momenteel door verschillende partijen ter hand genomen. Om de

kennisdeling te bevorderen wordt geadviseerd het Kenniscentrum Sport en de netwerkorganisatie Kracht van Sportevenementen samen te laten werken. Het onafhankelijke Kenniscentrum Sport is gespecialiseerd in het vertalen van wetenschappelijk inzichten naar de praktijk en de Kracht van Sportevenementen in het ondersteunen van praktijkpartijen met het beantwoorden van allerhande praktische adviezen. De partijen zouden kunnen samenwerken in Event Topics (naar analogie van Topsport Topics). Kennis vanuit het lectoraat zou hier kunnen worden aangeleverd. Door de krachten te bundelen ontstaat er wellicht ruimte om de ondersteuningsfunctie opnieuw in te vullen. Niet uit te sluiten valt dat hier aanvullende financiering voor nodig is. De Modelaanpak Evenementen is toe aan een update en de actualisering van de Modelaanpak kan worden meegenomen bij de inrichting van Event Topics. VWS wordt geadviseerd om het werkprogramma van het KC Sport uit te breiden met de kennisdelingsfunctie binnen Event Topics en hierbinnen tevens de mogelijkheid te creëren voor de Kracht van Sportevenementen om een geactualiseerde steunpuntfunctie te ontwikkelen. Binnen Event Topics vinden dan zowel de praktische ondersteuning (door KvS) als de kennisdeling (door KC Sport) plaats.

Verbeteren van de kennisoverdracht richting onderwijs
Het lectoraat sportevenementen en Event Topics krijgen de opdracht om de verzamelde kennis actief over te dragen naar praktijkpartijen (sportbonden, evenementorganisatoren, overheden en bedrijfsleven), maar ook naar het onderwijs. Geadviseerd wordt om de Modelaanpak Sportevenementen onderdeel te maken van het curriculum van opleidingen waar over (sport)evenementen wordt onderwezen (o.a. Sportkunde en Eventmanagement) en docenten op te leiden die hier onderwijs in kunnen geven. In de Modelaanpak zitten steeds de laatste kennisinzichten verwerkt. Er dient actieve interactie tussen onderwijs en onderzoek plaats te vinden (o.a. door het betrekken van het lectoraat bij de ontwikkeling van minoren en studenten bij onderzoeksactiviteiten van het lectoraat) om de praktisch toepasbare kennis over sportevenementen verder te ontwikkelen.

Hoe kan kennisontwikkeling over sportevenementen profiteren van kennis in andere sectoren?
Er is heel veel kennis beschikbaar binnen andere sectoren dan de sport die van meerwaarde kunnen zijn op de kennisontwikkeling over sportevenementen. De belangrijkste zijn studies op het terrein van toerisme en hospitality. Daarnaast zijn er interessante initiatieven op het gebied van festivals en crossmediale activiteiten. Ook is er in andere sectoren kennis over het bewerkstelligen van gedragsverandering en de zachte baten van sportevenementen, zoals trots, imago, plezier en gezondheid. Tevens is kennis van bijvoorbeeld MKBA's en crowd sciences relevant voor de kennisontwikkeling op het terrein van sportevenementen. Van nagenoeg alle hbo-opleidingen met relevantie voor sportevenementen bestaan er ook mbo-opleidingen die kennis kunnen ontwikkelen of gebruiken over sportevenementen, zoals bijvoorbeeld event management. Meerwaarde van deze kennis wordt bereikt wanneer door onderzoekers van sportevenementen actief contact wordt gezocht met andere leveranciers van voor sportevenementen relevante kennis. VWS wordt geadviseerd om in het werkprogramma van het Kenniscentrum Sport ruimte te creëren voor de netwerkontwikkeling en in de opdracht van het lectoraat de netwerkvorming en kennisontwikkeling als opdrachten mee te geven.

1. Bevindingen

1.1 Inleiding

Allereerst worden in dit hoofdstuk de bevindingen uit de deskresearch en de interviews weergegeven. In hoofdstuk twee worden vervolgens de aanbevelingen gedaan. Een belangrijke constatering uit de deskresearch en de interviews is dat de conclusies van het rapport *De kern plus een link. Naar een sportevenementeninformatiesysteem (SEIS)*[7] nog steeds actueel zijn. Het rapport dat het Mulier Instituut (MI) in opdracht van de netwerkorganisatie Kracht van Sportevenementen[8] (KvS) heeft uitgevoerd, dateert van september 2016. De conclusie van het rapport is dat de kennisverzameling en -ontwikkeling rondom sportevenementen geen gelijke tred hebben gehouden met het toenemende maatschappelijke en politieke belang dat aan dit beleidsthema wordt toegekend. Belangrijke taken als dataverzameling en monitoring, methodische innovatie en kwaliteitsbewaking, alsmede kennisverspreiding, zijn niet belegd bij relevante organisaties en er worden nauwelijks middelen voor vrij gemaakt. Relevante kennisorganisaties zijn nauwelijks aangesloten op dit thema, er is geen sprake van stelselmatige dataverzameling en monitoring en evenmin voor wetenschappelijke verdieping. Er is niet of nauwelijks budget voor onderzoek, noch in geld, noch in tijd, bij kennisvragers (rijk, lagere overheden, bonden en evenementenorganisatoren). Onderzoek en beleid/praktijk opereren sterk gescheiden en zijn niet of nauwelijks op elkaar betrokken. Geadviseerd wordt om vooral te investeren in reeds bestaande kennisuitwisseling, het opzetten van een monitor en verdiepend onderzoek.

Eerder had het MI al in 2014 in het tweede brancherapport Sport over sportevenementen[9] ook een aantal interessante constateringen gedaan over de kennisontwikkeling over sportevenementen. Er werd onder andere gepleit voor een verbetering van de methoden om de sociale aspecten van sportevenementen te meten en daar een (financiële) waarde aan toe te kennen. De methoden om de economische impact te meten zijn goed ontwikkeld. Economen adviseren een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) uit te voeren boven een evaluatiestudie omdat dan een vollediger en nauwkeuriger inzicht wordt gegeven in de kosten en baten van een sportevenement. Een MKBA is echter doorgaans duurder. Goed onderzoek dient enkele jaren in beslag te nemen omdat vele effecten die worden nagestreefd met sportevenementen juist betrekking hebben op die langere termijn (economie, toerisme, citymarketing). Dit geldt uiteraard ook voor sociaal-maatschappelijke doelen als het vergroten van sociale cohesie, het verlagen van overgewicht of het stimuleren van beweeggedrag. Tijdens de interviews kwam naar voren dat Hallmark events (jaarlijks terugkerende grote evenementen als de marathons van Amsterdam en Rotterdam, de Nijmeegse Vierdaagse, etc.) zeer geschikt zijn voor het meten van meerjarige maatschappelijke effecten.

In mei 2017 constateerde de Nederlandse Sportraad (NLsportraad) dat "*Kennisontwikkeling,*

---

[7] Koen Breedveld en Paul Hover, *De kern plus een link. Naar een sportevenementeninformatiesysteem (SEIS),* Mulier Instituut, Utrecht, september 2016.

[8] De netwerkorganisaties Kracht van Sportevenementen bestaat uit de G5 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Eindhoven), het ministerie van VWS, NOC*NSF en de provincies Gelderland en Noord-Brabant.

[9] Paul Hover, Jerzy Straatmeijer en Koen Breedveld (red.), *Sportevenementen in Nederland, Over sportevenementen en hun maatschappelijke betekenis*, Mulier Instituut, Utrecht, 2014.

kennisdeling en samenwerking bij grote sportevenementen" een impuls verdienen.[10] In de door OGV Sportadvies afgenomen interviews wordt dit beeld bevestigd en aangevuld. Ondanks alle verbeterpunten die in het voorliggende rapport aan de orde komen, kan gesteld worden dat de kennisontwikkeling over sportevenementen in Nederland niet minder is dan die in het buitenland. Sterker nog, vanwege netwerkorganisaties als de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) [11] en KvS werken vele relevante partners in de kennisketen al samen. Uit de consultatie van het veld komt naar voren dat de situatie in het buitenland voornamelijk bestaat uit veel kleine zelfstandige onderzoeken. Door te investeren in de kennisontwikkeling over sportevenementen zou Nederland tot de wereldtop op dit terrein kunnen behoren.

1.2 Verbeteren van kennisontwikkeling over grote sportevenementen

Centraal in het verbeteren van de kennisontwikkeling over grote sportevenementen wordt de rol van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) geacht. Dit wordt gezien als de enige partij die in staat is om feitelijk aan de slag te gaan met de aanbevelingen die vermeld staan in *De kern plus een link*. VWS wordt gezien als de enige partij die de regie kan voeren omdat zij het algemeen belang voor ogen heeft (en men deelt de mening dat er een nationaal belang voor kennisontwikkeling over sportevenementen is), belangeloos op kan treden (hoewel VWS zelf ook belanghebbende is met een jaarlijks budget voor sportevenementen van ca. € 10 miljoen), inhoudelijk kan sturen op de werkprogramma's van het MI en het Kenniscentrum Sport (KC Sport) en over de financiële middelen beschikt die nodig zijn om investeringen te doen in de kennisontwikkeling. En dat dan gedurende een periode van enkele jaren. Men kijkt vooral naar VWS om de kennisontwikkeling over methodologie en data verder te brengen en om specifieke functies in de kennisontwikkelingsketen te beleggen bij partijen die daar specifieke opdrachten voor hebben.

1.2.1 Methodologie

Uit de interviews komt het volgende beeld naar voren. Voornamelijk overheden (en in mindere mate sportbonden) geven opdracht tot het (laten) uitvoeren van WESP-studies om een beeld te kunnen geven van de maatschappelijke en economische effecten[12] die een sportevenement heeft gehad. WESP heeft richtlijnen ontwikkeld om sportevenementen te evalueren. De gestandaardiseerde methodieken zijn door experts ontwikkeld en gelden als een kwaliteitsstempel. VWS heeft een WESP-studie voor de door haar gesubsidieerde evenementen zelfs verplicht gesteld. Er zijn inmiddels zo'n 100 WESP-studies uitgevoerd die onderling min of meer vergelijkbaar zijn. Met een WESP-studie wordt veelal de economische impact gemeten van een sportevenement en de methoden om de economische impact te meten zijn dan ook het verst ontwikkeld. De sociale impact blijft relatief onderbelicht en de methoden zijn ook minder ontwikkeld (zie ook de opmerking in *Sportevenementen in Nederland*). Dat heeft te maken met de grotere vraag naar economische impactstudies. Voor de doorontwikkeling van de methoden zijn binnen WESP-verband geen middelen beschikbaar. Vooralsnog draagt men in de tijd van de baas bij, maar een grotere inspanning is gewenst. Ook de methodologie op het terrein van de maatschappelijk kosten-

[10] Nederlandse Sportraad, *Nederland op de kaart, Analyse van 25 grote sportevenementen in Nederland*, van 9 mei 2017.

[11] Zie bijlage 2 voor een toelichting.

[12] Economische effecten zijn ook maatschappelijke effecten. In dit rapport worden met maatschappelijke effecten de sociale effecten bedoeld als bijvoorbeeld sociale cohesie en trots.

batenanalyses (MKBA) kan worden verbeterd. Er wordt nagedacht over de ontwikkeling van een MKBA Light vanwege de relatief hoge kosten die met een reguliere MKBA gemoeid zijn[13]. Een ruime meerderheid van de geïnterviewden geeft aan dat door VWS betaalde methodologische ontwikkeling vervolgens breed moet worden gebruikt en dat onderzoeksresultaten en data breed gedeeld en openbaar toegankelijk moeten worden gemaakt voor secundaire analyse. Er zijn volgens de geïnterviewden meer belanghebbenden die mee zouden willen betalen (gemeenten bijvoorbeeld). Als voorbeeld van een gestandaardiseerde methode werd herhaaldelijk het voorbeeld van de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)[14] genoemd. Naast basisvragen, zijn er modules en is er individueel maatwerk mogelijk. De basisvragen en de modules zijn dan onderling vergelijkbaar. In de aanbevelingen staat onder 2.2.1 aangegeven hoe in de toekomst met de verdere ontwikkelingen van de WESP-richtlijnen en de MKBA's om kan worden gegaan en hoe VWS hieraan een bijdrage kan leveren.

1.2.2 Data

Van een uitgevoerde WESP-studie wordt een rapport gepubliceerd dat veelal voor het publiek toegankelijk is. Met de ruwe data wordt niets gedaan. Geconstateerd kan worden dat geïnterviewden meerwaarde zien in het laten uitvoeren van vergelijkend onderzoek naar alle evaluatiestudies die conform de WESP-richtlijnen zijn uitgevoerd. Een dergelijk onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden. De ruwe data zijn ook niet centraal opgeslagen. Dit acht men wel wenselijk. Over de locatie waar de ruwe data bij elkaar moeten worden gebracht en mogelijk vergelijkbaar worden gemaakt is men niet volledig eensgezind, maar Data Archiving and Networked Services (DANS)[15] wordt het meest genoemd. Daarnaast komt ook Sport Data Valley (SDV) een aantal maal naar voren, maar SDV heeft grof gezegd zelf geen data en werkt bovendien samen met DANS. De geïnterviewden geven ook aan dat toekomstige dataverzameling ook georganiseerd moeten worden en dat deze data toegankelijk zouden moeten zijn voor secundaire analyses. Doordat VWS een bijdrage aan de dataverzameling levert, kan men de data vervolgens openbaar beschikbaar laten stellen. Het stellen van de eis om met publieke middelen verzamelde evaluatiestudies en MKBA's op een centrale plek aan te leveren, wordt door een meerderheid van de geïnterviewden aangegeven. Overige gegevens die interessant zijn om te analyseren zijn de subsidiebegrotingen en -verantwoordingen die bij het ministerie van VWS worden ingediend. In de aanbevelingen staat onder 2.2.2 aangegeven hoe in de toekomst met de WESP-data en andere data om kan worden gegaan.

1.2.3 Beleggen van functies

In *De kern plus een link* staat al aangegeven dat "belangrijke taken als dataverzameling en

---

[13] Op het moment van schrijven van het voorliggende rapport onderzoekt de NLsportraad de mogelijkheden van een MKBA Light.

[14] http://www.sportdeelname.nl/methodieken/rso/. Doel van de RSO is om onderzoek naar sportdeelname te standaardiseren zodat de resultaten beter onderling vergelijkbaar zijn.

[15] DANS is het Nederlands instituut voor permanente toegang tot digitale onderzoeksgegevens. DANS stimuleert onderzoekers om hun digitale onderzoeksgegevens vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar te maken. Dit doet DANS door deskundig advies en gecertificeerde diensten aan te bieden. De kerndiensten zijn: DataverseNL voor databeheer op de korte termijn, EASY voor archivering op de lange termijn en NARCIS, het nationale portaal voor wetenschappelijke informatie. Door deelname aan (inter)nationale projecten, netwerken en onderzoek draagt DANS bij aan de innovatie van de mondiale wetenschappelijke data-infrastructuur. Open als het kan, beschermd als het moet. DANS is een instituut van KNAW en NWO. Bron: https://dans.knaw.nl/nl/over/organisatie-beleid, geraadpleegd op 17 mei 2018.

monitoring, methodische innovatie en kwaliteitsbewaking, alsmede kennisverspreiding, niet zijn belegd bij relevante organisaties en er nauwelijks middelen voor vrij worden gemaakt". De geïnterviewden geven aan dat VWS wordt gezien als de partij die het beleggen van deze taken vorm kan geven. Dat kan enerzijds doordat VWS het werkprogramma van het Kenniscentrum Sport (een belangrijke speler in het verspreiden van kennis; zie ook 1.3) in belangrijke mate bepaald. Anderzijds kan VWS optreden als organisatie die boven de partijen staat en sturend op kan treden in de wijze waarop methoden in de toekomst worden verbeterd en data duurzaam worden opgeslagen. Beide zaken kan VWS vooral vormgeven door financiële impulsen te geven en door standaarden te eisen. Hierdoor kan VWS de samenwerking tussen de betrokken partijen stimuleren en vooral faciliteren.

Uit de interviews komt naar voren dat de samenwerkende partijen (WESP, Kracht van Sportevenementen, gemeenten, organisatoren) bereid zijn om sturing door VWS te accepteren omdat de ontwikkeling van methoden en duurzame opslag van data al geruime tijd op een impuls wachten. Ook vindt men het een goede zaak om verantwoordelijkheden te beleggen bij relevante partijen zodat er "iemand van is". De geïnterviewden geven aan voor alle partijen rollen te zien in de kennisontwikkelingsketen. Het is dan ook zaak te zoeken naar een constellatie waarin dit mogelijk is. Een aantal mogelijkheden werd genoemd door de geïnterviewden, namelijk een expertisecentrum of een instituut dat zich specifiek bezig houdt met de kennisontwikkeling op het terrein van sportevenementen of een lectoraat. De meerderheid van de geïnterviewden gaf aan dat een lectoraat en/of een kenniskring[16] de voorkeur heeft. Hiervoor werd een aantal redenen gegeven. Vanwege de betrokkenheid van een groot aantal praktijkpartijen (gemeenten, provincies, sportbonden, NOC*NSF, organisatoren), de grote vertegenwoordiging van onderzoekers aan hbo-instellingen bij het onderwerp en de veelal praktisch toepasbare inzichten die worden ontwikkeld lijkt het oprichten van een lectoraat over sportevenementen een goede mogelijkheid. Een substantieel deel van de geïnterviewden kan zich hierin vinden. Het lectoraat zou een brede betrokkenheid moeten hebben van partijen die zich nu ook bezig houden met sportevenementen (praktijk- en kennispartijen). Er wordt door onderzoekers binnen de WESP (nog) goed samengewerkt. De WESP beraadt zich momenteel op de wijze waarop de samenwerking in de toekomst vorm gegeven dient te worden. Uiteindelijk moet kennisontwikkeling leiden tot impactvolle oplossingen voor de praktijk. Door onderdeel te worden van een onderwijsinstelling is meerjarige financiering bovendien gegarandeerd. Tot nu toe heeft nog geen hbo-instelling dit op zich genomen.

Een leerstoel aan een universiteit zou onvoldoende in staat zijn om academische inzichten over sportevenementen te vertalen naar direct in de praktijk toepasbare kennis voor gebruikers. Binnen de universitaire wereld neemt de kennis over sportevenementen ook geen prominente plaats in, terwijl de positie binnen de hbo-wereld sterker is en hier zoals gezegd beter bij past. Daarnaast is het van belang dat onderzoek naar de effecten van sportevenementen meerjarig kan worden uitgevoerd. Tijdelijke financiering door subsidiëring vanuit bijvoorbeeld een Onderzoeksprogramma Sport[17] kan dan helpen, maar biedt geen structurele financiële oplossing. Bovendien zou onderzoek naar sportevenementen dan moeten concurreren met andere voorstellen. Binnen het

[16] Lectoraat dient te worden gelezen als lectoraat en/of kenniskring.

[17] http://sportonderzoek.com/.

Onderzoeksprogramma Sport zou er ook ruimte kunnen worden gemaakt om specifiek onderzoek naar sportevenementen mogelijk te maken. Die ruimte is er op dit moment niet. Een alternatief zou opdrachtonderzoek door VWS kunnen zijn met een specifiek omschreven onderzoeksdoel.

1.3 Versterken van kennisdeling en -uitwisseling over grote sportevenementen

De geïnterviewden geven aan een duidelijke rol voor het Kenniscentrum Sport te zien in de kennisontsluiting. Feitelijk de rol die het KC Sport op dit moment heeft en die door de invloed van het ministerie van VWS relatief gemakkelijk kan worden aangepast. De praktische kennis om organisatoren te ondersteunen ligt momenteel echter vooral bij de Kracht van Sportevenementen. De kennisuitwisseling vindt vaak mondeling of schriftelijk plaats, is veelal praktisch van aard en borging van deze kennis lijkt niet altijd plaats te vinden. Binnen het Platform Eventmanagers en het overleg tussen directeuren van topevenementen vindt ook overleg plaats. Het NBTC heeft ook een rol bij het evenementenbeleid in Nederland (is o.a. lid van de werkgroep kennisdeling van KvS). Er is een aantal handreikingen geschreven om de impact van evenementen te vergroten[18] of de organisatie de verbeteren, waarvan de Modelaanpak Evenementen de belangrijkste is. De Modelaanpak[19], in het verleden met subsidie van het ministerie van VWS ontwikkeld door Olympisch Vuur, is een leidraad die sportbonden en evenementenorganisatoren kunnen gebruiken, waarin alle fases die aan bod komen bij het organiseren van een sportevenement aan de orde komen. De Modelaanpak biedt vooral veel praktische kennis, maar is aan een update toe en het gebruik ervan is, vanwege de achterhaalde informatie en het feit dat gebruikers de Modelaanpak inmiddels goed kennen, beperkt. Toegang tot de Modelaanpak hebben bonden, evenementenorganisatoren, overheden en onderwijsinstellingen.

Uit meerdere interviews komt naar voren dat een actualisering van de Modelaanpak, gekoppeld aan de mogelijkheid om organisaties met raad en daad bij te staan, een positieve invloed zal hebben op de kwaliteit van de te organiseren evenementen. De Modelaanpak, ontwikkeld door Olympisch Vuur en vervolgens overgegaan naar NOC*NSF, heeft ook altijd gefungeerd als ondersteuningsorganisatie voor bonden en gemeenten die een sportevenement wilden gaan organiseren. Er waren uren beschikbaar om de kwaliteit van haalbaarheidsstudies, bids, organisaties en evaluaties van sportevenementen te verbeteren. Deze ondersteuningsmogelijkheid is de laatste jaren grotendeels verdwenen. Een veelgehoord onderdeel was de mogelijkheid om vragen te kunnen stellen en doorverwezen te kunnen worden naar de juiste informatie of personen. Een loket of steunpunt als het ware waar direct en snel informatie kan worden opgehaald naar analogie van Topsport Topics waar men met vragen over topsport terecht kan. Een soort Event Topics dus. Momenteel is er geen plek waar een dergelijke functie is belegd. De meningen verschillen over waar dit moet worden belegd. Waar een lectoraat vooral bezig is met het ontwikkelen van wetenschappelijke kennis voor de praktijk, gaat de praktische ondersteuning vooral over het delen van ervaringen.

Een aantal keer is ook het belang van een goede evenementenkalender genoemd. Een goede topevenementenkalender is van belang om een meerjarig overzicht van de verworven of te

[18] Voorbeelden zijn Drie instrumenten die helpen bij het organiseren van een sportevenement en Maak van je evenement een A-merk! Handreiking voor het vergroten van de economische spin-off van evenementen.

[19] Zie bijlage 3 voor een toelichting.

verwerven (top)sportevenementen te geven die een bijdrage kunnen leveren aan beleidsdoelstellingen van overheden en sportbonden. Als instrument om kennis te delen werd de kalender weinig genoemd.

1.4 Verbeteren van de kennisoverdracht richting onderwijs

De verzamelde kennis dient in eerste instantie te worden overgedragen aan de betrokken praktijkpartijen (sportbonden, evenementorganisatoren, overheden en bedrijfsleven). Daarnaast is het onderwijs een belangrijke doelgroep. Kennisoverdracht richting het onderwijs vindt plaats door de Modelaanpak Sportevenementen onderdeel te maken van het curriculum van opleidingen waar over (sport)evenementen wordt onderwezen (Sportkunde, Eventmanagement). In de Modelaanpak zitten steeds de laatste kennisinzichten verwerkt. Ook vanuit een lectoraat en/of kenniskring kunnen studenten betrokken zijn bij (afstudeer)onderzoek en eventueel te ontwikkelen minoren. Bovendien kan ontwikkelde kennis (via de Modelaanpak) weer worden toegepast in het onderwijs. Op die manier is de cirkel dan weer rond. Door kennis over sportevenementen breed onder de aandacht te brengen, wordt een bijdrage geleverd aan de professionalisering van de organisatie van evenementen in Nederland.

1.5 Hoe kan kennisontwikkeling over sportevenementen profiteren van kennis in andere sectoren?

Er is heel veel kennis beschikbaar binnen andere sectoren dan de sport die van meerwaarde kunnen zijn op de kennisontwikkeling over sportevenementen. Binnen het kader van dit onderzoek voert het te ver om een poging te wagen om er heel uitgebreid op in te gaan. Volstaan wordt met het noemen van een aantal interessante opleidingen en lectoraten.

Bij de Nationale Hogeschool voor Toerisme en Verkeer (NHTV)[20] in Breda wordt onderzoek gedaan naar o.a. toerisme, vrije tijd, hospitality, duurzaamheid, kusttoerisme en facility management. Bij de Stenden University of Applied Sciences[21] wordt er o.a. onderzoek gedaan naar toerisme, leisure en hospitality. Er is een groot aantal programma's dat interessant is voor sportevenementen om te volgen. Innofest (http://innofest.co/) is een samenwerkingsverband van zeven noordelijke festivals wat fungeert als living lab voor innovaties op het gebied van evenementen. Rond EURO2020 gaat het lectoraat Crossmedia van de HvA (lector Harry van Vliet) aan de slag met het opzetten van diensteninnovatie rondom het (mee)beleven van sport en grote events, vóór, tijdens en na het event, op locatie én op afstand.[22] Een voorlopig laatste voorbeeld is het Data & Development Lab waarin NBTC samen met partners aan het ontwikkelen van een kennisplatform over de bezoekerseconomie. Als resultaat van deze samenwerking komen direct toepasbare inzichten beschikbaar die structureel bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van het (toekomstig) gedrag van onze gasten en daarmee de bestemming Nederland.

Er is kennis beschikbaar vanuit de gezondheidsbevordering met betrekking tot het bereiken van

[20] https://www.nhtv.nl/onderzoek/kennis-en-onderzoekscentra.html, geraadpleegd op 17 mei 2018. Vanaf 1 september 2018 gaat de opleiding verder onder de naam Breda University of Applied Sciences.

[21] https://stenden.com/onderzoek/, geraadpleegd op 17 mei 2018.

[22] http://www.hva.nl/create-it/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2017/11/fieldlab-spectacular-arena-experiences.html.

mensen en het bewerkstelligen van gedragsverandering die nauwelijks wordt ingezet bij side-events.[23] Beter inzicht in de "harde en zachte" baten van sportevenementen kan helpen om het financieringsmodel van evenementen te verbeteren. Onderzoek naar zachte baten zoals trots, imago, plezier en gezondheid zouden kunnen helpen om nieuwe geldstromen aan te boren.[24] Het ontwikkelen van de methodologie van MKBA's op het terrein van sportevenementen kan gestimuleerd worden door bij experts op dit terrein aan te kloppen. Carl Koopmans[25] is zo'n expert. Op het terrein van crowd control is Keith Still als professor Crowd Sciences aangesteld aan de Manchester Metropolitan University[26]. Hij bestudeert het gedrag van groepen mensen en van mensen in een groep.

Van nagenoeg alle hbo-opleidingen bestaan er ook mbo-opleidingen die kennis kunnen ontwikkelen of gebruiken over sportevenementen, zoals bijvoorbeeld event management. Daarnaast zijn er vele opleidingen die gespecialiseerd opleiden in techniek, ICT, licht, geluid, catering, transport, beveiliging, etc. In het kader van dit onderzoek voert het te ver om die allemaal in beeld te brengen. Uit de interviews en de deskresearch komt naar voren dat sportevenementen kunnen leren van andere sectoren, maar dat andere sectoren ook kunnen leren van de kennis die er bestaat op het terrein van sportevenementen.

In het volgende hoofdstuk staan de aanbevelingen, die op basis van de bevindingen kunnen worden gedaan, weergegeven.

---

[23] Peter-Jan Mol en Minke van der Kooi, *De maatschappelijke spin-off van side-events*, Kenniscentrum Sport, 10 januari 2018.

[24] Willem de Boer en Jelle Schoenmaker, 8 december 2015, *Een Nationale Sporterfgoedlijst en nog 4 tips voor de Nederlandse Sport Raad*, Geraadpleegd op 9 april 2018, via http://www.sportknowhowxl.nl/nieuws-en-achtergronden/column-xl/item/100135/een-nationale-sporterfgoedlijst-en-nog-4-tips-voor-de-nederlandse-sport-raad.

[25] http://www.seo.nl/over-ons/medewerkers/carl-koopmans-directie/, geraadpleegd op 15 mei 2018.

[26] https://www2.mmu.ac.uk/business-school/about-us/our-staff/profile/index.php?id=1451, geraadpleegd op 15 mei 2018.

2. Aanbevelingen

2.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk zijn de bevindingen uit deskresearch en de interviews weergegeven. De bevindingen moeten uiteindelijk leiden tot aanbevelingen. In dit hoofdstuk worden deze gedaan. In 1.1 is vastgesteld dat de aanbevelingen van de beide rapporten van het Mulier Instituut (MI), *De kern plus een link* en *Sportevenementen in Nederland* nog steeds gelden. Ook in *Nederland op de kaart* constateert de NLsportraad dat kennisontwikkeling, -deling en samenwerken een impuls verdienen. Er werd geadviseerd om vooral te investeren in reeds bestaande kennisuitwisseling, het opzetten van een monitor (dataverzameling) en verdiepend onderzoek (methodologie). Bij het ontwikkelen van de methodologie zou de nadruk moeten liggen op de sociale aspecten van sportevenementen en op het toekennen van (financiële) waarde hieraan. Daarnaast dient de methodologie voor het uitvoeren van maatschappelijk kosten-batenanalyses (MKBA's) te verbeteren. Betrokken partijen geven aan dat regie gewenst is en daarvoor kijkt men naar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Onderstaand wordt op deze zaken nader ingegaan.

2.2 Verbeteren van kennisontwikkeling over grote sportevenementen

VWS wordt gezien als de enige partij die de regie kan voeren omdat zij het algemeen belang voor ogen heeft, belangeloos op kan treden (hoewel VWS zelf ook een belang heeft), inhoudelijk kan sturen op de werkprogramma's van het MI en het Kenniscentrum Sport (KC Sport) en over de financiële middelen beschikt die nodig zijn om investeringen te doen in de kennisontwikkeling. En dat dan gedurende een periode van enkele jaren. Men kijkt vooral naar VWS omdat specifieke functies in de kennisontwikkelingsketen op dit moment niet belegd zijn bij partijen die daar specifieke opdrachten voor hebben. VWS is de enige partij die het vermogen heeft om deze keten wel te organiseren. Andere partijen geven aan niet over de menskracht, de financiële middelen of het mandaat te beschikken om deze rol op zich te nemen. Onderstaand wordt nader ingegaan op drie essentiële onderdelen waarop regievoering door VWS gewenst is om de kennisontwikkeling over sportevenementen te verbeteren, namelijk de methodologie, de data en het beleggen van rollen bij partijen.

2.2.1 Methodologie

Het gebruik van de door vele partijen gebruikte gestandaardiseerde WESP-methode heeft een aantal belangrijke voordelen. Doordat de belangrijkste onderzoekers op het terrein van sportevenementen in de WESP samenwerken kan een volgens de richtlijnen van de WESP uitgevoerde studie als een keurmerk worden gezien. Het is wenselijk dat opdrachtgevers blijven eisen dat de evaluatiestudie volgens een gestandaardiseerde methode wordt uitgevoerd, want daardoor worden evenementen beter met elkaar vergelijkbaar en dus beter geschikt voor verdiepend onderzoek. De ontwikkeling van gestandaardiseerde methoden (en vooral die van de sociale effecten van sportevenementen) heeft een impuls nodig. Ook het verbeteren van een MKBA heeft een impuls nodig. Wellicht bestaat er zelfs een mogelijkheid om één meetinstrument te ontwikkelen. Voor beide zaken kan VWS de opdracht verstrekken en de financiële middelen beschikbaar stellen. Het verdient aanbeveling hiervoor de netwerkpartners te betrekken (WESP, Kracht van Sportevenementen, organisatoren, overheden, Kenniscentrum Sport, andere onderzoekers, etc.) om vast te stellen welke opdracht precies dient te worden verstrekt en wie vervolgens met de uitvoering aan de slag gaat. De voorkeur

gaat uit naar het ontwikkelen van een meetinstrument waarin naast basisvragen ruimte is voor aparte modules en maatwerk. De basisvragen en de modules zijn dan onderling vergelijkbaar. Een meetinstrument dat met publieke middelen is ontwikkeld zou vervolgens ook breed moet worden gebruikt en de onderzoeksresultaten en data dienen breed gedeeld en openbaar toegankelijk te worden gemaakt. De methodenontwikkeling om de effecten van sportevenementen te meten kan ook worden opgepakt door een lectoraat (zie 2.2.3). VWS kan partners zoeken voor de financiering van de methodenontwikkeling.

2.2.2 Data

Een overgrote meerderheid van de geïnterviewden geeft aan voorstander te zijn van een groot onderzoek naar de reeds uitgevoerde WESP-studies. Hiertoe zal een zoektocht moeten worden ondernomen naar de opdrachtgevers, rechtmatige eigenaren en de locatie waar de data zich bevinden[27]. Vervolgens werd gewezen op de subsidiebegrotingen en -verantwoordingen die bij het ministerie van VWS worden ingediend. De geïnterviewden geven aan dat deze data gedeeltelijk bedrijfsgevoelige informatie te bevatten, maar er is wellicht een verantwoordingsmethode te ontwikkelen waardoor ook deze gegevens (gedeeltelijk) voor secundaire analyse beschikbaar kunnen worden gemaakt. Geadviseerd wordt om VWS te laten onderzoeken of er mogelijkheden zijn om subsidiebegrotingen en -verantwoordingen voor secundaire analyse geschikt te maken. Op lokaal niveau wordt ook aan dataverzameling gedaan. Gemeenten en provincies kunnen ook baat hebben bij secundaire analyses van de sportevenementen die zijn gehouden. Door de gehanteerde standaard methoden leveren deze lokale studies op hun beurt een belangrijke bijdrage aan de landelijke kennis over sportevenementen. Terzijde zij opgemerkt dat het voor de hand ligt dat de toepassing van deze onderzoeksinfrastructuur veel breder kan worden gebruikt dan alleen voor kennis over sportevenementen. Een eenvoudig voorbeeld zijn alle sportdeelnameonderzoeken die door gemeenten periodiek worden uitgevoerd.

Indien data opgespoord zijn zouden deze, voorzien van de metadata, moeten worden overgedragen aan de rechtmatige eigenaren, die de data vervolgens weer naar een centrale plek overdragen. Belangrijke kwesties die moeten worden opgelost met betrekking tot het verzamelen van data zijn juridisch van aard. De belangrijkste is wie eigenaar van de verzamelde data wordt. Dit moet voorafgaand aan de dataverzameling geregeld zijn. Vervolgens moet de overdracht van de data formeel worden vastgelegd en ook de wijze waarop dit dient te geschieden. Ook is het zaak eventuele eisen/wensen ten aanzien van het gebruik van de data door derden vast te leggen (o.a. bronvermelding, maar ook of het is voor wetenschappelijk gebruik of voor gebruik door bijvoorbeeld studenten in een onderwijssituatie). Alleen door de verzameling van ruwe data aan de voorkant goed te regelen kan een betrouwbare en potentieel zeer nuttige database worden opgebouwd. VWS wordt geadviseerd dit gezamenlijk met het Kenniscentrum Sport en DANS op te pakken.

Op de centrale locatie dient men te beschikken over de benodigde expertise om de data duurzaam op te slaan, onderling zoveel mogelijk vergelijkbaar te maken, zodat analyses in de tijd mogelijk

[27] Het zal het nodige uitzoekwerk vergen om de rechtmatige eigenaren van de ruwe WESP-data te achterhalen. De eis van een WESP-studie wordt vaak door een overheid meegegeven, maar de opdracht om een WESP-studie uit te voeren wordt soms door een commerciële organisator of een sportbond gegeven. De bij de WESP aangesloten onderzoeker voert vervolgens het onderzoek uit en levert een rapport op. De ruwe data blijven doorgaans bij de onderzoeker.

worden gemaakt, en beschikbaar te maken voor secundaire analyses. De belangrijkste kenmerken van een organisatie die verantwoordelijk wordt voor de opslag, verzameling en ontsluiting van data zijn: onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, meerjarige verantwoordelijkheid, wetenschappelijke kwaliteit (veilig, passend opslagformat), vergelijkbaarheid van de data. Geadviseerd wordt om DANS hiervoor te gebruiken. Daarnaast moet er actief op zoek worden gegaan naar gebruikers en moeten overige dataverzamelaars over worden gehaald om hun data te doneren. Met publieke middelen verzamelde data kunnen gratis voor secundaire analyse beschikbaar worden gesteld. Het verzamelen van de datasets en het aanleveren bij DANS lijkt bij uitstek een taak die bij het Kenniscentrum Sport kan worden belegd. Voor het bevorderen van het gebruik voor secundaire analyse kan het Kenniscentrum Sport samenwerken met DANS. Voor het stimuleren van het gebruik van de standaardmethode voor het doen van onderzoek naar sportevenementen kan het lectoraat samenwerken met het KC Sport. VWS wordt geadviseerd hier het initiatief in te nemen en de financiële mogelijkheden te creëren om het KC Sport deze rol te laten pakken aangezien het hier vermoedelijk een uitbreiding van het werkplan betreft.

De huidige eis van veel overheden om een evaluatie conform standaard (WESP-) richtlijnen uit te laten voeren, zou ook naar de toekomst toe moeten worden doorgetrokken. Op deze wijze wordt ervoor gezorgd dat de toekomstige gegevensverzameling geborgd is en dat de verzamelde gegevens vergelijkbaar zijn. Aanbevolen wordt om ook de zogenaamde hallmark events (de jaarlijks terugkerende evenementen) goed te onderzoeken omdat zij juist in staat zijn om maatschappelijk impact te genereren door jarenlange opgebouwde expertise.

2.2.3 Beleggen van functies

Het is wenselijk om de bestaande kennisstructuren te clusteren en samen te brengen op een plaats waar de mogelijkheid bestaat om de kennis verder te ontwikkelen. Geadviseerd wordt om de vorm van een lectoraat of een kenniskring te kiezen vanwege de betrokkenheid van een groot aantal praktijkpartijen (gemeenten, provincies, sportbonden, NOC*NSF, organisatoren), de grote vertegenwoordiging van onderzoekers aan hbo-instellingen binnen de WESP en de veelal praktisch toepasbare inzichten die worden ontwikkeld. Uiteraard bestaat er nog geen volledig beeld bij de wijze waarop zo'n lectoraat ingericht moet worden, maar alle belanghebbenden (de eerder genoemde praktijkpartijen, maar ook universiteiten en het WESP-netwerk) zouden hierbij betrokken moeten zijn. Het lectoraat zal vermoedelijk aan een bestaande hbo-instelling verbonden dienen te zijn. Vanwege de verschillende belangen die er zijn zal er op een creatieve wijze moeten worden gezocht naar een oplossing voor de organisatorische en personele invulling. Daarnaast dient er uiteraard te worden samengewerkt met nationale onderzoeksinstituten als CBS, SCP, RIVM, etc. Binnen een dergelijk lectoraat zou uiteraard ook de methodologische ontwikkeling vormgegeven kunnen worden. Uit de interviews komt naar voren dat degenen die belang hebben bij de kennisontwikkeling op het terrein van sportevenementen (gemeenten, provincies, organisatoren, sportbonden/NOC*NSF) een (financiële) bijdrage zouden willen leveren. Voor het opzetten van een lectoraat zijn er ook ondersteuningsmogelijkheden vanuit Regieorgaan SIA beschikbaar. Ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) dient te worden betrokken. VWS wordt geadviseerd het voortouw te nemen om gesprekken tussen alle bovengenoemde partijen te organiseren om de mogelijkheden te verkennen van het oprichten van een lectoraat over sportevenementen en dit proces eventueel financieel te ondersteunen.

2.3 Versterken van kennisdeling en -uitwisseling over grote sportevenementen
Uit de interviews kan worden geconcludeerd dat er een duidelijke rol voor het Kenniscentrum Sport is in de kennisontsluiting. Feitelijk de rol die het KC Sport op dit moment heeft. De praktische kennis om organisatoren te ondersteunen ligt momenteel vooral bij de Kracht van Sportevenementen, maar zou wellicht naar analogie van Topsport Topics kunnen worden georganiseerd als Event Topics. Het verdient aanbeveling wanneer KC Sport en KvS samenwerken om de kennisdeling en -uitwisseling over grote sportevenementen op te pakken. KC Sport en KvS zal dan ook de huidige activiteiten (het onder de aandacht brengen van de beschikbare voornamelijk schriftelijke informatie) moeten uitbreiden met het onder de aandacht brengen van de beschikbare datasets die opgeslagen liggen bij DANS en het bijdragen aan de Modelaanpak Evenementen/Event Topics. De doelgroepen zijn vanzelfsprekend, sportbonden, gemeenten en organisatoren van sportevenementen, maar ook onderwijsinstellingen die studenten opleiden in de (sport)evenementenbranche.

De Modelaanpak kan worden geüpdatet zodat praktische kennis weer volledig up-to-date is. Vanuit het lectoraat kunnen de laatste wetenschappelijke inzichten worden toegevoegd. Event Topics kan ondergebracht worden bij het KC Sport en kan dan zowel wetenschappelijke kennis naar de praktijk brengen (conform de huidige taak van het KC Sport) en daarnaast kan er vanuit de functie van KvS van praktijk naar praktijk worden geadviseerd (praktische ondersteuning). Door samen te werken ontstaat wellicht meer ruimte om de ondersteunende functie op te pakken. Geadviseerd wordt aan VWS om financieel bij te dragen aan het actualiseren van de steunpuntfunctie van Kracht van Sportevenementen binnen KC Sport en om in het werkprogramma van KC Sport meer ruimte te creëren voor de kennisdelingsfunctie binnen Event Topics. Binnen Event Topics vinden zowel de praktische ondersteuning als de kennisdeling plaats.

2.4 Verbeteren van de kennisoverdracht richting onderwijs
Het lectoraat sportevenementen en Event Topics krijgen de opdracht om de verzamelde kennis actief over te dragen naar praktijkpartijen (sportbonden, evenementorganisatoren, overheden en bedrijfsleven), maar ook naar het onderwijs. Geadviseerd wordt om de Modelaanpak Sportevenementen onderdeel te maken van het curriculum van opleidingen waar over (sport)evenementen wordt onderwezen (o.a. Sportkunde en Eventmanagement) en docenten op te leiden die hier onderwijs in kunnen geven. In de Modelaanpak zitten steeds de laatste kennisinzichten verwerkt. Het betrekken van studenten en het ontwikkelen van minoren op het terrein van eventmanagement behoort uitdrukkelijk tot de taken van een lectoraat. Daarnaast vindt er actieve interactie tussen onderwijs en onderzoek plaats.

2.5 Hoe kan kennisontwikkeling over sportevenementen profiteren van kennis in andere sectoren?
Binnen andere sectoren dan de sport is heel veel kennis beschikbaar die van meerwaarde kan zijn voor de kennisontwikkeling over sportevenementen en andersom. Binnen het kader van dit onderzoek voert het te ver om er heel uitgebreid op in te gaan. Heel kort samengevat zijn de belangrijkste kennisinstellingen het NHTV in Breda en de Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Zij houden zich o.a. bezig met toerisme, leisure & events en hospitality. Ook zijn er andere interessante initiatieven, zoals Innofest, een samenwerkingsverband van zeven noordelijke festivals wat fungeert als living lab voor innovaties op het gebied van evenementen, crossmediale activiteiten rondom

EURO2020 en het Data & Development Lab binnen het NBTC. Ook is er in andere sectoren kennis over het bewerkstelligen van gedragsverandering en de zachte baten van sportevenementen, zoals trots, imago, plezier en gezondheid. Ook kennis van bijvoorbeeld MKBA's en crowd sciences zijn relevant voor de kennisontwikkeling op het terrein van sportevenementen. Van nagenoeg alle hbo-opleidingen bestaan er ook mbo-opleidingen die kennis kunnen ontwikkelen (door middel van practicaten) of gebruiken over sportevenementen, zoals bijvoorbeeld event management. Daarnaast zijn er vele opleidingen die gespecialiseerd opleiden in techniek, ICT, licht, geluid, catering, transport, beveiliging, etc. In het kader van dit onderzoek voert het te ver om die allemaal in beeld te brengen.

De meerwaarde van deze opleidingen en kennis voor sportevenementen wordt bereikt wanneer er door onderzoekers actief contact wordt gezocht om de genoemde lectoraten, kenniskringen en opleidingen onderdeel te maken van het netwerk waarin de kennisontwikkeling over sportevenementen plaatsvindt. Dit lijkt een onderwerp waarbij het lectoraat en het Kenniscentrum Sport samen kunnen werken. Het past zowel bij de opdracht van een lectoraat/kenniskring over sportevenementen als de centrale opdracht voor het Kenniscentrum Sport. Geadviseerd wordt dan ook aan VWS om in het werkprogramma van het KC Sport ruimte te creëren voor de netwerkontwikkeling en in de opdracht van het lectoraat de netwerkvorming als opdracht mee te geven.

Bijlage 1 Lijst met geïnterviewden

De volgende personen zijn dank verschuldigd voor een interview:
Egbert Oldenboom *Bureau Meerwaarde*
Sybrecht Lensink *Kracht van Sportevenementen*
Noud van Herpen *Haagse Hogeschool*
Peter-Jan Mol *Kenniscentrum Sport*
Mark Raijmakers *ZonMw*
Willem de Boer *Hogeschool Arnhem Nijmegen*
Patricia Mars *Gemeente Amsterdam*
Paul Hover *Mulier Instituut*
Richard Slotman *Regieorgaan SIA*
Jack Hutten en Jan-Willem van der Roest *Ministerie van VWS*
Wendeline van Lier *Gemeente Rotterdam*
Yvonne Tamminga en Yvon Roelofs *SportYv*

Bijlage 2 WESP

De doelstelling van de WESP (Werkgroep Evaluatie Sportevenementen) is het verzamelen en delen van kennis over evenementen. Door onderzoek te stimuleren en toegankelijk te maken krijgen organisatoren instrumenten in handen om hun evenement te verbeteren. Beleidsmakers krijgen zicht op de betekenis van evenementen voor hun gemeente of provincie. De WESP publiceert evaluaties en maakt deze toegankelijk. Daarnaast bevordert zij dat evaluaties opgenomen worden in onderwijsprogramma's. Studenten wordt zo de gelegenheid geboden te leren in een praktijksituatie over de organisatie van evenementen. De missie van de WESP is het stimuleren van de kwaliteit en de toegankelijkheid van evenementenonderzoek in Nederland. Het achterliggende idee is dat door gestandaardiseerd en kwalitatief onderzoek organisatoren instrumenten krijgen om de organisatie te verbeteren.

De WESP is in 2009 opgericht en bestaat uit experts op het gebied van evaluatie en onderzoek van sportevenementen, zoals onderzoekers, lokale en nationale overheden, organisatoren en sportorganisaties. In totaal telt de WESP ca. 40 leden. Lidmaatschap van de WESP is kosteloos en staat open voor deskundigen met bewezen expertise op het gebied van evenementenonderzoek. De WESP werkt onafhankelijk en op een open source-basis. Zij ontvang geen structurele subsidies of andere structurele financiering. De WESP werkt op basis van de bijdragen in natura, dat wil zeggen: tijd van de leden om in de werkgroep te participeren.

De WESP heeft een aantal afspraken vastgelegd in richtlijnen. De richtlijnen zijn te vinden op http://open-onderzoek.org/tiki-index.php?page=Richtlijnen. Momenteel zijn de volgende richtlijnen beschikbaar: basismodule, economische impact, prognose economische impact, tevredenheid, promotionele waarde, bezoekersprofiel, bezoekersaantallen, beleving, participatie en cohesie, milieubelasting en leefstijl en vitaliteit. Ook is een aantal handreikingen beschikbaar over het vergroten van de economische en maatschappelijke spin-off en het vergroten van de maatschappelijke impact.

Bron: http://open-onderzoek.org/tiki-index.php, geraadpleegd op 15 mei 2018.

Bijlage 3 Modelaanpak Evenementen

De Modelaanpak Evenementen: eerst denken, dan doen!

In Nederland worden ieder jaar vele mooie sportevenementen georganiseerd. Van eenmalige WKs en EKs tot terugkerende topsportevenementen en breedtesportevenementen waar iedereen aan mee kan doen. Om de kennis die jaarlijks in ons land wordt opgedaan te borgen en te delen, is binnen NOC*NSF de Modelaanpak Evenementen ontwikkeld. Met deze online kennisbank en voorbeeld projectaanpak worden sportbonden en evenementenorganisatoren op weg geholpen bij het verwerven en organiseren van sportevenementen. Met de Modelaanpak Evenementen nodigen we partijen tevens uit de eigen good en bad practices met collega's te delen en daarmee te helpen de algehele kwaliteit van evenementen te verhogen. Want kennis delen, is kennis vermenigvuldigen.

Wanneer we het hebben over kwalitatief goede evenementen komen twee belangrijke vragen boven drijven: hoe weten we wanneer een evenement succesvol is geweest en hoe kan er op succes gestuurd worden? Het antwoord op de beiden vragen is eigenlijk heel simpel: door eerst te denken en dan te doen.

Het klink wellicht voor de hand liggend, maar in de praktijk zijn we als organisatoren van evenementen vaak geneigd zo snel mogelijk aan de slag te gaan. Met een resultaatgerichte aanpak is op zich niks mis. Om echter achteraf te kunnen bepalen of we succesvol zijn geweest en tussentijds te kunnen sturen op succes, dient eerst gedefinieerd te worden welke doelen er worden nagestreefd. Dit kan door vooraf de vraag te stellen: waarom willen we dit evenement eigenlijk organiseren? Pas nadat de kern, het waarom, bekend is kan worden verder gedacht over het hoe (hoe gaan we met elkaar werken) en het wat (wat moeten we dan allemaal gaan doen). Te vaak wordt vanuit de buitenste ring naar binnen toe gewerkt.

De Modelaanpak Evenementen helpt deze systematische werkwijze stapsgewijs in de praktijk te brengen en biedt handvatten om tussentijds bij te sturen in het project. Aan de basis van de Modelaanpak Evenementen staat de theorie van projectmatig werken, waarin een aantal vooraf gedefinieerde projectfasen in chronologische volgorde wordt doorlopen om uiteindelijk het gewenste eindresultaat te behalen. Het is eigenlijk net als autorijden: om weg te rijden is het wijs in de eerste versnelling te starten, hierna kan vaart gemaakt worden door steeds een tandje bij te schakelen. Veel moeilijker is het om in de tweede versnelling weg te rijden en start je in de vijfde dan slaat de auto af. Met andere woorden: wanneer een evenementenorganisatie de eerste belangrijke fasen van het project overslaat, is de kans op succes erg klein. Het feit dat u tijd en aandacht wilt gaan besteden aan deze Modelaanpak Evenementen betekent in ieder geval dat u graag eerst nadenkt, voordat u direct aan de slag gaat.

Het is belangrijk te realiseren dat de Modelaanpak Evenementen een leidraad is en geen blauwdruk die één op één kan worden uitgevoerd. Het is een manier van denken die sportbonden en andere evenementenorganisatoren op weg kan helpen; vanaf het moment dat het idee ontstaat om een evenement te organiseren tot aan het moment dat het idee is afgelopen en de opgedane kennis moet worden vastgelegd. Hoewel een groot deel van de basis van evenementenorganisaties overlapt, is elk evenement ook weer uniek. Gebruik de Modelaanpak waar deze uitkomst biedt en pas de projectaanpak toe zoals het binnen uw evenement past. Door eerst na te denken over de stappen die u neemt, en vervolgens pas te doen, bent u al een heel eind op weg in het organiseren van een succesvol evenement.

Veel succes!

Bron: http://www.modelaanpakevenementen.nl/visie/, geraadpleegd op 24 april 2018.